

SOOVITUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU SOOVITUS,

22. mai 2017,

milles käsitletakse elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas

(2017/C 189/03)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 165 ja 166,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Kvalifikatsioonil on mitu eesmärki. See annab tööandjatele teada, mida kvalifikatsiooni omav isik teab ja on võimeline tegema, st millised on õpiväljundid. Kvalifikatsioon võib olla eeltingimus teatavatel reguleeritud kutsealadel tegutsemiseks. Kvalifikatsioon aitab haridus- ja koolitusasutustel ning haridus- ja koolitusteenuse osutajatel määrata kindlaks üksikisiku õppetaseme ja õpisisu. Kvalifikatsioon on tähtis ka üksikisiku jaoks, andes tunnistust tema eneseteostusest. Seega on kvalifikatsioonil oluline roll tööalase konkurentsivõime suurendamisel, hõlbustades liikuvust ja juurdepääsu edasi õppimisele.
- (2) Kvalifikatsioonid on pädeva asutuse teostatud hindamis- ja valideerimismenetluse formaalne tulemus ning tavaliselt kinnitatakse seda dokumendiga (nt tunnistus või diplom). Kvalifikatsiooniga tõendatakse, et isik on saavutanud vastavatele standarditele vastavad õpiväljundid. Need õpiväljundid võivad olla saavutatud mitmel moel formaalses, mitteformaalses või informaalses õpikeskkonnas nii riikide kui rahvusvahelisel tasandil. Õpiväljundeid käsitlev teave peaks olema lihtsasti kättesaadav ja läbipaistev.
- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitusena Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas ⁽¹⁾ loodi ühine võrdlusraamistik kaheksa kvalifikatsioonitaseme jaoks, mida väljendatakse õpiväljundite kaudu. Mida suurem on taseme number, seda rohkem on oskusi. Osutatud süsteem on teisendamisevahend erinevate kvalifikatsioonisüsteemide ja nende kvalifikatsioonitasemete vahel. Elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (EQF) eesmärk on parandada inimeste kvalifikatsioonide läbipaistvust, võrreldavust ja kaasaskantavust.
- (4) Käesoleva soovitusena laiendatakse eesmärki kaasa haridus- ja koolitussüsteemide ajakohastamisele ning suurendada töötajate ja õppijate tööalast konkurentsivõimet, liikuvust ja sotsiaalset integratsiooni. Lisaks on soovitusena eesmärk siduda omavahel tihedamalt formaalne, mitteformaalne ja informaalne õpe ning toetada eri viisidel saadud õpiväljundite valideerimist.
- (5) Liikmesriigid on töötanud välja õpiväljunditel põhinevad riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud või tegelevad nende väljatöötamisega ning sidustavad need sidustamisprotsessi kaudu EQFiga. EQFi tasemed ja õpiväljundite kirjeldused aitavad parandada erinevate riiklike süsteemide kvalifikatsioonide läbipaistvust ja võrreldavust. Samuti soodustavad need üldist üleminekut haridus- ja koolitusvaldkonnas õpiväljunditel põhineva lähenemisviisi kasutuselevõtmisele. Sidustamine EQFiga peaks toimuma riiklike kvalifikatsiooniraamistike kaudu või kui need puuduvad, siis riiklike kvalifikatsioonisüsteemide kaudu (edaspidi „riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud või -süsteemid“).

⁽¹⁾ ELT C 111, 6.5.2008, lk 1.

- (6) Kvalifikatsioonid on läbipaistvamad ja võrreldavamad, kui need on esitatud dokumentides, mis sisaldavad viidet kohaldatavale EQFi tasemele ning saavutatud õpiväljunditele.
- (7) Selleks et tagada EQFi laialdane toetus, tuleks selle rakendamisse kaasata mitmesuguseid sidusrühmi liidu ja riikide tasandil. Peamiste sidusrühmade hulka kuuluvad kõik õppijad, haridus- või koolitusteenuse osutajad, kvalifikatsiooniasutused, kvaliteedi tagamise asutused, tööandjad, ametiühingud, tööstus-, kaubandus- ja käsitöökodjad, akadeemiliste ja kutsealaste kvalifikatsioonide tunnustamiseks pädevad asutused, tööturuasutused ja rändajate integreerimise eest vastutavad asutused.
- (8) Euroopa Parlamendile ja nõukogule 19. detsembril 2013 esitatud Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku hindamisaruandes jõudis komisjon järeldusele, et EQF on leidnud laialdast kasutamist kui võrdlusalus riiklike kvalifikatsiooniraamistike väljatöötamiseks, õpiväljunditel põhineva lähenemisviisi juurutamiseks ning oskuste ja pädevuste läbipaistvuse ja tunnustamise parandamiseks. Hindamisaruandes on rõhutatud, et liit peaks võimaldama õppijatel ja töötajatel teha oma oskused ja pädevused paremini nähtavaks, sõltumata sellest, kus need oskused on omandatud.
- (9) Samuti sedastas komisjon kõnealuses aruandes, et EQFi nõuanderühm on andnud tõhusaid suuniseid riikide sidustamisprotsesside jaoks ning on loonud usaldust ja arusaamist osalevates riikides. Komisjon jõudis samuti järeldusele, et EQFi riiklike koordineerimisasutuste töö tõhusus sõltub suuresti sellest, kui tihedasti on nad seotud sidustamisprotsessi juhtimisega riiklikul tasandil.
- (10) Arvestades EQFi nõuanderühma tööle antud positiivset hinnangut, on kõnealuse rühma töö jätkamine ülioluline, et tagada käesoleva soovitusel ühetaoline, sidus, läbipaistev ja kooskõlastatud rakendamine.
- (11) Oskuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvus ja tunnustamine on üks hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku (HK 2020) rakendamist käsitlevas nõukogu ja komisjoni 2015. aasta ühisaruandes nimetatud uutest prioriteetidest. Aruandes on rõhutatud, et kvalifikatsioonide läbipaistvuse ja võrreldavuse parandamiseks on vaja EQFi edasi arendada. Hiljuti saabunud rändajate osas rõhutatakse aruandes samuti, et olemasolevad läbipaistvust tagavad vahendid saaksid ELis aidata paremini mõista välismaal omandatud kvalifikatsioone ja vastupidi.
- (12) EQF ning sellega sidustatud riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud ja -süsteemid saavad toetada olemasolevaid tunnustamistavasid, sest suureneb usaldus neis kirjeldatud kvalifikatsioonide vastu ning paraneb kvalifikatsioonidest arusaamine ja nende võrreldavus. See võib teha tunnustamisprotsessi õppimise ja töötamise eesmärgil lihtsamaks. Üleüldised kvalifikatsiooniraamistikud (nagu EQF) saaksid olla teabevahendid tunnustamistavade jaoks, nagu on nimetatud soovitusel kvalifikatsiooniraamistike kasutamise kohta välismaiste kvalifikatsioonide tunnustamisel, nagu see on vastu võetud kõrgharidustunnistuste ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate tunnistuste Euroopa regioonis tunnustamise konventsiooni alusel.
- (13) Riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud ja -süsteemid muutuvad aja jooksul, mistõttu tuleks nende sidustamine EQFiga vajaduse korral üle vaadata ja ajakohastada.
- (14) EQFiga sidustatud riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja -süsteemide kvalifikatsioonide (edaspidi „EQFi kohase taseme kvalifikatsioonid“) kvaliteedi ja taseme usaldusväärsus on äärmiselt oluline, et toetada õppijate ja töötajate valdkonna- ja riigisisest ning -ülest liikuvust. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitusel Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas esitatakse ühised põhimõtted kvaliteedi tagamiseks kõrghariduses ning kutsehariduses ja -õppes. Neis põhimõtetes austatakse liikmesriikide vastust seoses kvaliteedi tagamise korruga, mida kohaldatakse riiklike kvalifikatsioonide suhtes kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega. Selliste ühiste põhimõtete aluseks on Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteeditagamise standardid ja suunised ning Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja -õppe valdkonnas.
- (15) Võiks uurida võimalust luua kõrghariduse valdkonnast väljaspool register ametiasutuste jaoks, kes tegelevad kvalifikatsioonide kvaliteedi tagamise süsteemide järelevalvega.
- (16) Arvestuspunktsüsteem saab aidata üksikisikutel õpingutes edu saavutada, edendades paindlikke õppimisvõimalusi ja paindlikku liikumist mitmesuguste haridus- ja koolitusvormide ja -tasemete vahel ning piiriüleset, võimaldades õppijatel koguda ja üle kanda erinevates õpikeskkondades, sealhulgas e-õppe ning mitteformaalse ja informaalse õppe raames saadud mitmesuguseid õpiväljundeid. Õpiväljunditel põhinev lähenemisviis võib samuti hõlbustada täieliku kvalifikatsiooni või selle komponentide kavandamist, saavutamist ja hindamist.

- (17) Riikide ja Euroopa tasandi arvestuspunktsüsteemid toimivad institutsioonilises kontekstis, näiteks kõrg- või kutsehariduses või -koolituses. Euroopa tasandil on töötatud välja Euroopa arvestuspunktsüsteem Euroopa kõrgharidusruumis pakutava kõrghariduse jaoks. Kutsehariduse ja -koolituse jaoks on väljatöötamisel Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunktide süsteem kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta soovitusel Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunktide süsteemi (ECVET) loomise kohta ⁽¹⁾. Asjakohasel juhul võiks soodustada riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja arvestuspunktsüsteemide vahel seose loomist.
- (18) Kuigi liidu rände ja varjupaiga valdkonna õigusaktidega nähakse ette rändajate kodanikega võrreldes samaväärne kohtlemine kvalifikatsioonide tunnustamisel ning rahvusvahelise kaitse saajate puhul isegi hõlbustavad meetmed kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2011/95/EL, ⁽²⁾ on paljud kolmanda taseme haridusega kolmandate riikide kodanikud ülekvalifitseeritud ja seisavad silmitsi kõrge tööpuudusega. Liidu koostöö kolmandate riikidega kvalifikatsioonide läbipaistvuse parandamiseks võib soodustada rändajate integreerumist liidu tööturule. Liitu ja liidust välja suunduvate rändevoogude suurenemise tõttu on vaja paremini mõista ja õiglaselt tunnustada väljaspool liitu antud kvalifikatsioone.
- (19) EQFi peamised tunnused, eelkõige selle õpiväljunditel põhinev lähenemisviis, taseme kirjelduste kindlaksmääramine ning EQFi nõuanderühma poolt välja töötatud sidustamiskriteeriumide kehtestamine on andnud inspiratsiooni riiklike ja piirkondlike kvalifikatsiooniraamistike väljatöötamiseks kogu maailmas. Üha rohkem kolmandaid riike püüab siduda oma kvalifikatsiooniraamistikku üha tihedamalt EQFiga.
- (20) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ ⁽³⁾ on sätestatud, et komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et luua reguleeritud kutsealade jaoks ühised koolitusraamistikud kui teadmiste, oskuste ja pädevuste üldkogumid. Ühised koolitusraamistikud peavad põhinema EQFi tasemetel. Kvalifikatsioonide sidustamine EQFi tasemega ei tohi mõjutada juurdepääsu tööturule, kus kutsekvalifikatsiooni on tunnustatud kooskõlas direktiiviga 2005/36/EÜ.
- (21) Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistik sisaldab kõrghariduse lühitsükli (mida saab siduda esimese tsükliga või mis on esimese tsükli osa), esimese, teise ja kolmanda tsükli kirjeldusi. Iga tsükli kirjelduses on esitatud üldised nõuded kõnealuse tsükli lõpetamiseks vajalike saavutuste ja oskuste kohta. EQF on kooskõlas Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikuga ning selle tsüklite kirjeldustega. Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistiku lühike tsüklid (mida saab siduda esimese tsükliga või mis on selle osa), esimene, teine ja kolmas tsüklid vastavad vastavalt EQFi 5–8 tasemele.
- (22) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 2241/2004/EÜ ⁽⁴⁾ võimaldab kodanikel oma oskusi, pädevusi ja kvalifikatsioone paremini kirjeldada.
- (23) Oskuste, pädevuste, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatori (ESCO) töötab välja komisjon. Selle kasutamine on vabatahtlik ning see saab soodustada hariduse ja tööhõive tihedamat sidumist. Liikmesriikides EQFi raames välja töötatud andmed võib kasutada selle klassifikaatori sisendina.
- (24) Teave riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide EQFiga sidustamise ja EQFi tasandi kvalifikatsioonide kohta peaks olema avalikkusele kergesti kättesaadav. Seda eesmärki aitaks saavutada ühiste andmestruktuuride ja vormingute kasutamine. See aitaks samuti mõista ja kasutada kvalifikatsioonide kohta avaldatud teavet.
- (25) EQFi, riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide ning oskuste, pädevuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvust ja tunnustamist parandavate praeguste ja tulevaste vahendite, sealhulgas kvaliteeditagamise, arvestuspunktide kogumise ja ülekandmise ning Euroopa kõrgharidusruumi oskuste, pädevuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvuse ja tunnustamise valdkonna raames välja töötatud vahendite rakendamine riikide ja liidu tasandil peaks toimuma järjepidevalt, vastastikku täiendavalt ja sünergias.

⁽¹⁾ ELT C 155, 8.7.2009, lk 11.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta otsus nr 2241/2004/EÜ kvalifikatsioonide ja pädevuste läbipaistvuse ühtse ühenduse raamistiku kohta (Europass) (ELT L 390, 31.12.2004, lk 6).

- (26) EQF tuleks välja arendada täielikus kooskõlas juba tehtava Euroopa haridus- ja koolitusvaldkonna koostööga strateegilise raamistiku HK 2020 ja tulevaste Euroopa haridus- ja koolitusvaldkonna strateegiliste raamistike alusel.
- (27) Käesolev soovitus ei asenda ega määratle riiklike kvalifikatsiooniraamistikke ega -süsteeme. EQF ei kirjeldata konkreetseid kvalifikatsioone või üksikisiku pädevusi ning konkreetseid kvalifikatsioonid tuleks siduda sobiva EQFi tasemega vastavate riiklike kvalifikatsioonisüsteemide abil.
- (28) Käesoleva soovitusena konsolideeritakse EQF kui ühine, õpiväljundite kaudu määratletav kaheksatasemeline võrdlusraamistik, mida kasutatakse mitmesuguste kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide ja nende tasemetega teisendamiseks.
- (29) Võttes arvesse käesoleva soovitusena mittekohustuslikku iseloomu, on see vastavuses subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, kuna see toetab ja täiendab liikmesriikide tegevust, hõlbustades nende vahelist koostööd isikute kvalifikatsioonide läbipaistvuse, võrreldavuse ja ülekantavuse suurendamiseks. Soovitus tuleks rakendada vastavalt siseriiklikule õigusele ja tavadele,

SOOVITAB LIIKMESRIIKIDEL VASTAVALT OMA RIIGI OLUDELE:

1. kasutada EQFi riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide sidustamiseks ning riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja -süsteemide osaks olevate kõikide liidu kvalifikatsioonitüüpide ja -tasemetega võrdlemiseks, eelkõige sidustades nende kvalifikatsioonitasemed II lisas esitatud EQFi tasemetega ja kasutades III lisas esitatud kriteeriume;
2. vaadata läbi ja vajaduse korral ajakohastada riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide tasemetega sidustamine II lisas esitatud EQFi tasemetega ning kasutades III lisas sätestatud kriteeriume, võttes nõuetekohaselt arvesse oma riigi olusid;
3. tagada, et EQFi tasemega kvalifikatsioonid vastavad kvaliteedi tagamise ühisele põhimõttele, mis on sätestatud IV lisas, ilma et see piiraks riiklike kvaliteedi tagamise põhimõtteid, mida kohaldatakse riiklike kvalifikatsioonide suhtes;
4. asjakohasel juhul soodustada arvestuspunktsüsteemide ja riiklike kvalifikatsiooniraamistike seostamist, võttes arvesse V lisas sätestatud arvestuspunktsüsteemide ühiseid põhimõtteid, ilma et see piiraks siseriiklike otsuseid i) arvestuspunktsüsteemide kasutamise kohta ja ii) nende riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemidega sidumise kohta. Kõnealused ühised põhimõtted ei too kaasa kvalifikatsioonide automaatset tunnustamist;
5. asjakohasel juhul võtta meetmeid, et kõik pädevate asutuste välja antud uued kvalifikatsioonidokumendid (nt tunnistused, diplomid, tunnistuste lisad, akadeemilised õiendid) ja/või kvalifikatsiooniregistrid sisaldaksid selget viidet asjaomasele EQFi tasemele;
6. teha sidustamisprotsessi tulemused riiklikul ja liidu tasandil avalikult kättesaadavaks ning võimaluse korral tagada, et teave kvalifikatsioonide ja nendega seotud õpiväljundite kohta on ligipääsetav ja avaldatud VI lisas esitatud andmeväljade kohaselt;
7. julgustada sotsiaalpartnereid, avalikke tööturuasutusi, haridusteenuse osutajaid, kvaliteedi tagamise asutusi ja avalik-õiguslikke asutusi EQFi kasutama, et parandada kvalifikatsioonide võrreldavust ja õpiväljundite läbipaistvust;
8. tagada EQFi riiklike koordineerimisasutuste (EQF NCP) täidetavate ülesannete jätkamine ja kooskõlastamine. EQFi riiklike koordineerimisasutuste põhiülesandeks on toetada siseriiklike asutusi riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide sidustamisel EQFiga ning tuua EQF üksikisikutele ja organisatsioonidele lähemale,

SOOVITAB KOMISJONIL KOOSTÖÖS LIIKMESRIIKIDE JA SIDUSRÜHMADEGA EQFi NÕUANDERÜHMA RAAMES:

9. toetada EQFi ühetaolist jätkuvat rakendamist kõikides liikmesriikides, võrreldes ja arutades kasutatavaid meetodeid kvalifikatsioonide ühtlustamiseks riiklikes kvalifikatsiooniraamistikes või -süsteemides, võttes nõuetekohaselt arvesse riiklike olusid;
10. riiklike olusid nõuetekohaselt arvesse võttes toetada õpiväljundite kirjeldamiseks, kasutamiseks ja kohaldamiseks kasutatavate meetodite arendamist, et suurendada kvalifikatsioonide läbipaistvust, nendest arusaamist ja nende võrreldavust;
11. toetada sellise vabatahtliku korra loomist, millega ühtlustada rahvusvahelisi kvalifikatsioone riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide kaudu, ning liikmesriikidevahelist teabevahetust ja konsulteerimist seoses nende menetlustega, et tagada sidusus;

12. töötada välja suunised EQFist teavitamiseks, eelkõige EQFi tasemete esitamiseks uutel tunnistustel, diplomitel ja akadeemilistel õienditel ja/või kvalifikatsiooniregistris, kooskõlas tunnistusi ja diplomeid käsitlevate riiklike süsteemide ja eeskirjadega;
13. uurida võimalusi selliste kriteeriumide ja menetluste väljatöötamiseks, mis võimaldaksid kolmandate riikide riiklike ja piirkondlike kvalifikatsiooniraamistike võrdlemist EQFiga kooskõlas rahvusvahelistele lepingutele, ning nende kohaldamiseks;
14. korraldada vastastikust õpet ja heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel ning asjakohasel juhul hõlbustada vastastikust nõustamist liikmesriikide soovil,

SOOVITAB KOMISJONIL:

15. tagada käesoleva soovitus rakendamise toetamine asjaomastest liidu programmidest rahastatavate meetmete abil,
16. tagada EQFi rakendamise tõhus juhtimine, säilitades ja täielikult toetades EQFi nõuanderühma, mis loodi 2009. aastal ning mis koosneb liikmesriikide ja teiste osalevate riikide esindajatest, tööturu osapooltest ja muudest sidusrühmadest, kui see on asjakohane. EQFi nõuanderühm peaks tagama riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga sidustamise protsessi üldise sidususe ning edendama selle läbipaistvust ja usaldust;
17. esitada pärast käesoleva soovitus vastuvõtmist vajaduse korral aruanne, võttes arvesse asjakohaseid haridus-, kooolitus- ja tööhõivepoliitika raamistikke;
18. hinnata koostöös liikmesriikidega ja pärast konsulteerimist asjaomaste sidusrühmadega käesoleva soovitus alusel võetud meetmeid ning esitada 2022. aastaks nõukogule aruanne saadud kogemuste ja tulevase mõju kohta ning vajaduse korral vaadata käesolev soovitus uuesti läbi ja seda muuta.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas tunnistatakse kehtetuks.

Brüssel, 22. mai 2017

Nõukogu nimel

eesistuja

E. BARTOLO

I LISA

Mõisted

Käesolevas soovitusel kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „kvalifikatsioon“ – hindamis- ja valideerimisprotsessi formaalne tulemus, mis saadakse, kui pädev asutus otsustab, et isik on saavutanud vastava standardi kohased õpitulemused;
- b) „riiklik kvalifikatsioonisüsteem“ – õppimise tunnustamisega seotud liikmesriigi tegevuse kõik aspektid, ning muud mehhanismid, mis seovad hariduse ja koolituse tööturu ja kodanikuühiskonnaga. See hõlmab kvaliteedi tagamise, hindamise ja kvalifikatsioonide andmisega seotud institutsioonilise korra ja protsesside arendamist ja rakendamist. Riiklik kvalifikatsioonisüsteem võib koosneda mitmest allsüsteemist ning hõlmata riiklikku kvalifikatsiooniraamistikku;
- c) „riiklik kvalifikatsiooniraamistik“ – vahend kvalifikatsioonide liigitamiseks omandatud teadmiste tasemetele seotud kriteeriumide alusel, mille eesmärk on integreerida ja koordineerida riiklikke kvalifikatsioonide allsüsteeme ning parandada kvalifikatsioonide läbipaistvust, kättesaadavust, arengut ja kvaliteeti tööturu ning kodanikuühiskonna tarvis;
- d) „rahvusvaheline kvalifikatsioon“ – seadusjärgselt asutatud rahvusvahelise asutuse (assotsiatsioon, organisatsioon, sektor või äriühing) või rahvusvahelise asutuse nimel tegutseva riikliku asutuse antud ja rohkem kui ühes riigis kasutatav kvalifikatsioon, mis sisaldab rahvusvahelise asutuse kehtestatud standarditel põhinevat õpiväljundite hindamist;
- e) „õpiväljundid“ – selle kirjeldus, mida õppija teab, millest ta aru saab ja mida ta on võimeline tegema pärast õppeprotsessi lõppu, ning see on määratletud teadmiste, oskuste ning vastutuse ja iseseisva tegutsemisena;
- f) „teadmised“ – õppeprotsessi käigus omandatud teave. Teadmised on faktide, põhimõtete, teooriate ja tavade kogum, mis on seotud teatud töö- või õppesuunaalaga. EQFis eristatakse teoreetilisi ja/või faktilisi teadmisi;
- g) „oskused“ – suutlikkus rakendada ülesannete täitmisel ja probleemide lahendamisel teadmisi ning kasutada oskustea- vet. EQFis eristatakse kognitiivseid (loogilise, intuiitse ja loova mõtlemise kasutamine) ja praktilisi (käelised oskused ning meetodite, materjalide, tööriistade ja vahendite kasutamine) oskusi;
- h) „vastutus ja iseseisev tegutsemine“ – õppija võime rakendada teadmisi ja oskusi iseseisvalt ja vastutustundlikult;
- i) „pädevus“ – tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, oskusi ja isiklikke, sotsiaalseid ja/või metoodilisi võimeid töö- või õppeolukordades ning kutsealases ja isiklikus arengus;
- j) „mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimine“ – protsess, mille käigus pädev asutus kinnitab, et isik on mitteformaalse ja informaalse õppe kaudu saavutanud õpiväljundid, mida saab võrrelda asjakohase standardiga ja mis koosneb neljast eraldi etapist: inimesega rääkides tema konkreetsete kogemuste kindlaksmääramine; nende dokumenteerimine, et muuta inimese kogemused nähtavaks; nende kogemuste ametlik hindamine ja hindamistulemuste sertifitseerimine, mille tulemusena võidakse anda osaline või täielik kvalifikatsioon;
- k) „õpiväljundite ametlik tunnustamine“ – edasisi õpinguid või tööhõivet silmas pidades saavutatud õpiväljunditele pädeva asutuse poolt ametliku staatuse andmise protsess, mis hõlmab i) kvalifikatsiooni andmist (tunnistused, diplomid ja kraadid), ii) mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist, iii) vastavuse tunnustamist, arvestuspunktide andmist või erandite tegemist;
- l) „arvestuspunkt“ – kinnitus, et pädev asutus on vastavalt kokkulepitud standardile hinnanud ja valideerinud kvalifikatsiooni osa, mis koosneb õpiväljundite ühtsest kogumist. Arvestuspunkti annavad pädevad asutused, kui isik on saavutanud kindlaksmääratud õpiväljundid, mis on tõendatud asjakohase hindamisega ja mida saab väljendada kvantitatiivse väärtusena (nt aine- või arvestuspunktid), mis tähistab hinnangulist töökoormust, mis on isikul tüüpiliselt vaja vastavate õpiväljundite saavutamiseks;

- m) „arvestuspunktisüsteemid“ – läbipaistvusvahend arvestuspunkti(de) tunnustamise hõlbustamiseks. Need süsteemid võivad hõlmata muu hulgas samaväärsusi, erandeid, üksusi/mooduleid, mida saab koguda ja üle kanda, teenuseosutajate sõltumatust õppimisvõimaluste individualiseerimisel ning mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist;
- n) „arvestuspunktide ülekandmine“ – protsess, millega võimaldatakse ühes kontekstis arvestuspunkte kogunud isikul lasta oma punktid hinnata ja saada neile tunnustus teises kontekstis.
-

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (EQF) tasemete kirjeldused

Kõik kaheksa taset on määratletud teatavate kirjeldustega, mis märgivad mis tahes kvalifikatsioonisüsteemi kvalifikatsioonitasemetele vastavaid õpiväljundeid.

	Teadmised	Oskused	Vastutus ja iseseisev tegutsemine
	Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus eristatakse teoreetilisi ja faktilisi teadmisi.	Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus eristatakse kognitiivseid (loogilise, intuiitse ja loova mõtlemise kasutamine) ja praktilisi oskusi (käelised oskused ning meetodite, materjalide, tööriistade ja vahendite kasutamine).	Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus kirjeldatakse vastutust ja iseseisvat tegutsemist kui õppija võimet rakendada teadmisi ja oskusi iseseisvalt ja vastutustundlikult
1. tase 1. taseme õpiväljundid	üldteadmised	põhioskused lihtsamate (töö)ülesannete täitmiseks	töötab või õpib otsesel juhendamisel piiritletud olukorras
2. tase 2. taseme õpiväljundid	põhilised faktilised teadmised töö- või õppe valdkonnas	põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused, mis on vajalikud asjakohase teabe kasutamiseks, et täita (töö)ülesandeid ning lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid	töötab või õpib juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega
3. tase 3. taseme õpiväljundid	teadmised töö- või õppe valdkonna faktide, põhimõtete, protsesside ja üldmõistete kohta	kognitiivsed ja praktilised oskused, mis on vajalikud (töö)ülesannete täitmiseks ja probleemide lahendamiseks, valides ja rakendades põhimeetodeid, töövahendeid, materjale ja teavet	vastutab töö- või õppeülesannete täitmise eest kohandab probleemide lahendamisel enda käitumise vastavalt olukorrale
4. tase 4. taseme õpiväljundid	laiaulatuslikud faktilised ja teoreetilised teadmised töö- või õppe valdkonnas	kognitiivsed ja praktilised oskused, mis on vajalikud konkreetsetele probleemidele lahenduse leidmiseks töö- või õppe valdkonnas	korraldab oma tegevust vastavalt töö- või õppimise kontekstis antud juhtnõuadele olukordades, mida saab tavaliselt ette näha, kuid mis võivad muutuda juhendab teiste töötajate tavatööd, võttes mõningase vastutuse töö või õppetöö hindamise ja edendamise eest

	Teadmised	Oskused	Vastutus ja iseseisev tegutsemine
5. tase (*) 5. taseme õpiväljundid	põhjalikud, spetsialiseeritud, faktilised ja teoreetilised teadmised töö- või õppe valdkonnas ning teadlikkus oma teadmiste piiridest	igakülgsed kognitiivsed ja praktilised oskused, mis on vajalikud abstraktsetele küsimustele loovate lahenduste leidmiseks	juhhib ja juhendab töö- ja õppetegevust, kus võivad tekkida ettearvamatud muutused kontrollib ja arendab enda ja teiste tegevust
6. tase (**) 6. taseme õpiväljundid	töö- või õppe valdkonna süvateadmised, sealhulgas kriitiline arusaam teooriatest ja põhimõtetest	meisterlikkust ja novaatorlikkust demonstreerivad arenenud oskused konkreetsete töö- või õppe valdkonna keeruliste ja ettearvamatute probleemide lahendamiseks	juhatab keerulisi tehnilisi või kutsealaseid tegevusi või projekte, võtab vastutuse otsuste langetamise eest ettearvamatutes töö- või õppeolukordades vastutab üksikisikute ja rühmade kutsealase arendamise juhtimise eest
7. tase (***) 7. taseme õpiväljundid	väga spetsialiseeritud, osaliselt töö- või õppe valdkonna teadmiste esirinnas olevad teadmised, millel rajaneb originaalne mõtlemine ja/või uurimistegevus kriitiline teadlikkus valdkonna ja eri valdkondade vahelistest probleemidest	spetsialiseeritud probleemilahendamise oskused, mis on vajalikud teadus- ja/või innovatsioonitegevuses, et luua uusi teadmisi ja protseduure ning siduda eri valdkondade teadmisi	juhhib ja muudab töö- või õppeolukordi, mis on keerukad, ettearvamatud ja nõuavad uut strateegilist käsitlust võtab vastutuse kutseteadmistesse ja -tegevusse panustamise eest ja/või meeskondade strateegilise tegutsemise kontrollimise eest
8. tase (****) 8. taseme õpiväljundid	teadmised, mis on töö- või õppe valdkonna ja valdkondadevaheliste teadmiste esirinnas	eriti arenenud ja spetsialiseeritud oskused ja tehnikad, kaasa arvatud süntees ja hindamine, mis on vajalikud kriitiliste küsimuste lahendamiseks teadus- ja/või innovatsioonitegevuses ning olemasolevate teadmiste või kutseoskuste täiendamiseks ja uuesti määratlemiseks	omab suurt autoriteeti ja demonstreerib oma novaatorlikkust, iseseisvust, teadus- ja kutsealast meisterlikkust ning pidevat pühendumust uute ideede või protsesside arendamisel töö- või õppeolukordades, sh teadustöö, esirinnas

Vastavus Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikule

Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistik sisaldab kolme tsükli kirjeldust, milles leppisid kokku kõrghariduse eest vastutavad ministrid Bologna protsessi raames 2005. aasta mais Bergenis toimunud kohtumisel. Iga tsükli kirjelduses esitatakse üldised nõuded kõnealuse tsükli lõpetamisel saadavateks kvalifikatsioonideks vajalike tüüpiliste saavutuste ja võimete kohta.

(*) Lühitsükli (mida saab siduda esimese tsükliga või mis on selle osa) kirjeldus, mis töötati välja Bologna protsessi osana kvaliteedi ühisalgatuse raames, vastab EQFi 5. taseme õpiväljunditele.

(**) Esimese tsükli kirjeldus vastab EQFi 6. taseme õpiväljunditele.

(***) Teise tsükli kirjeldus vastab EQFi 7. taseme õpiväljunditele.

(****) Kolmanda tsükli kirjeldus vastab EQFi 8. taseme õpiväljunditele.

III LISA

Kriteeriumid ja menetlused riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja -süsteemide sidustamiseks Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga (EQF)

1. Kõigi sidustamisprotsessiga seotud asjakohaste riiklike asutuste vastutusalad ja/või õiguslikud pädevused on selgelt kindlaks määratud ja avaldatud pädevate asutuste poolt.
2. Riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja -süsteemide kvalifikatsioonitasemete ja EQFi kirjelduste vahel on selge ja tõendatav seos.
3. Riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja -süsteemide ning nende kvalifikatsioonide aluseks on õpiväljunditele toetumise põhimõtte ja eesmärk ning nad on seotud mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise korraga ning asjakohasel juhul ka arvestuspunktsüsteemidega.
4. Kvalifikatsioonide riiklikku kvalifikatsiooniraamistikku ülekandmiseks või kvalifikatsioonide asukoha kirjeldamiseks riiklikus kvalifikatsiooniraamistikus kasutatavad menetlused on läbipaistvad.
5. Hariduses ja koolituses kvaliteedi tagamise riiklik(ud) süsteem(id) on seotud riikliku kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemidega ning on kooskõlas käesoleva soovitusel IV lisas esitatud kvaliteedi tagamise põhimõtetega.
6. Sidustamisprotsess peab sisaldama asjakohaste kvaliteeditagamisasutuste kinnitatud heakskiitu selle kohta, et sidustamisaruanne on kooskõlas asjakohase siseriikliku kvaliteedi tagamise korra ning asjakohaste sätete ja tavadega.
7. Sidustamisprotsessi tuleb kaasata rahvusvahelisi eksperte ja sidustamisaruanne peab sisaldama vähemalt kahe eri riigi rahvusvaheliste ekspertide kaht kirjalikku avaldust sidustamisprotsessi kohta.
8. Pädev(ad) asutus(ed) kinnitab (kinnitavad), et riiklik kvalifikatsiooniraamistik või -süsteem on EQFiga sidustatud. Pädevad asutused, sealhulgas EQFi riiklikud koordineerimisasutused avaldavad ühise põhjaliku sidustamist kirjeldava aruande ja seda tõendava teabe ning käsitlevad iga kriteeriumi eraldi. Sama aruannet võib kasutada enesehindamiseks Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikus, lähtudes Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistiku enesehindamise kriteeriumidest.
9. Kuue kuu jooksul pärast sidustamisaruande avaldamist või ajakohastamist avaldavad liikmesriigid ja muud osalevad riigid Euroopa portaalis võrdlemise eesmärgil sidustamisaruande ning esitavad asjakohase teabe.
10. Pärast sidustamisprotsessi lõpuleviimist peaksid kõik pädevate asutuste poolt välja antud uued dokumendid, mis käsitlevad riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide kvalifikatsioone (nt tunnistused, diplomid, tunnistuste lisad, akadeemilised õiendid) ja/või kvalifikatsiooniregistrid sisaldama riikliku kvalifikatsiooniraamistiku või -süsteemi kaudu lisatud selget viidet vastavale EQFi tasemele.

IV LISA

Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga (EQF) sidustatud riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide osaks olevate kvalifikatsioonide kvaliteedihindamise põhimõtted

Kõikide EQFi tasemega kvalifikatsioonide puhul tuleks tagada nende kvaliteet, et suurendada nende usaldusväärsust.

Kooskõlas riikide oludega ja valdkondlike erinevusi arvestades peaks EQFi tasemega kvalifikatsioonide kvaliteedi tagamine ⁽¹⁾ ⁽²⁾:

1. käsitlema kvalifikatsioonide väljatöötamist ning õpiväljunditel põhineva lähenemisviisi rakendamist;
2. tagama kehtiva ja usaldusväärse hinnangu vastavalt kokkulepitud ja läbipaistvatel õpiväljunditel põhinevatele standarditele ning käsitlema sertifitseerimisprotsessi;
3. hõlmama tagasisidemehhanisme ja pideva täiustamise menetlusi;
4. kaasama kõik asjaomased sidusrühmad protsessi kõikidesse etappidesse;
5. hõlmama järjepidevaid hindamismeetodeid, enesehindamist ja välishindamist;
6. olema EQFi tasemega kvalifikatsioonide välja andvate asutuste sisese juhtimise lahutamatu osa, hõlmates ka alltöövõtjate tegevust;
7. põhinema selgetel ja mõõdetavatel eesmärkidel, standarditel ja suunistel;
8. kasutama asjakohaste vahendite tuge;
9. hõlmama kvaliteedi tagamist kontrollivate olemasolevate väliste järelevalveorganite või -asutuste teostatavat korrapäraselt ülevaatust;
10. hõlmama elektroonilist juurdepääsu hindamistulemustele;

⁽¹⁾ Need ühised põhimõtted ühtivad täielikult Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardite ja suunistega ning Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistikuga kutsehariduse ja -õppe valdkonnas (EQAVET).

⁽²⁾ Olenevalt riiklikest asjaoludest võib jätta need põhimõtted üldhariduse suhtes kohaldamata.

V LISA

Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga (EQF) sidustatud riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemidega seotud arvestuspunktsüsteemide põhimõtted ⁽¹⁾

Õpiväljunditel põhinevat lähenemisviisi kasutades peaksid EQF ning riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud ja -süsteemid paremini toetama isikute liikuvust i) hariduse ja koolituse eri tasemete vahel, ii) hariduse ja koolituse eri sektorites ja nende vahel iii) hariduse ja koolituse ning tööturu vahel ning iv) riikide piires ja riigiüleselt. Ilma et see piiraks siseriiklikke otsuseid i) arvestuspunktsüsteemide kasutamise kohta ja ii) nende riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemidega sidumise kohta, peaksid erinevad arvestuspunktsüsteemid asjakohasel juhul toimima koos riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja -süsteemidega, et toetada üleminekuid ja hõlbustada edasiminekut. Sel eesmärgil tulek riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja -süsteemidega seotud arvestuspunktsüsteemide puhul järgida järgmisi põhimõtteid:

1. arvestuspunktsüsteemid peaksid toetama õppijate paindlikke õppimisvõimalusi;
2. kvalifikatsiooni (ja selle osade) ülekandmise ja edasiõppimise hõlbustamiseks tuleks kvalifikatsiooni kujundamisel ja arendamisel süstemaatiliselt kasutada õpiväljunditel põhinevat käsitusviisi;
3. arvestuspunktsüsteemid peaksid hõlbustama õpiväljundite ülekandmist ja õppijate liikuvust institutsioonide ja riikide üleselt;
4. arvestuspunktsüsteemid peaksid põhinema selgelt ja läbipaistvalt tagatud kvaliteedil;
5. isiku saadud arvestuspunktid peaksid olema dokumenteeritud ning kajastama saavutatud õpiväljundeid, arvestuspunkti andnud pädeva asutuse nime ja vajaduse korral asjaomase arvestuspunkti väärtust;
6. arvestuspunktide ülekandmise ja kogumise süsteemide puhul tuleks püüda leida viise, kuidas korraldada varasemate õpingute valideerimist, tehes koostööd ülekandmise edasilikumise hõlbustamiseks ja soodustamiseks;
7. Arvestuspunktsüsteeme tuleks arendada ja täiustada sidusrühmadevahelises koostöös asjakohasel riiklikul ja liidu tasandil.

⁽¹⁾ Kõnealused ühised põhimõtted ühtivad täielikult Euroopa arvestuspunktsüsteemiga (ECTS) ning Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistikuga kutsehariduse ja -õppe valdkonnas (EQAVET).

VI LISA

Andmeväljade elemendid EQFi tasemega kvalifikatsioone käsitleva teabe elektroonilises vormis avaldamiseks

ANDMED			Kohustuslik/ Valikuline
Kvalifikatsiooni nimetus			Kohustuslik
Väli (*)			Kohustuslik
Riik/piirkond (kood)			Kohustuslik
Euroopa kvaliteeditaamistiku tase			Kohustuslik
Kvalifikatsiooni kirjeldus (***)	või	Teadmised	Kohustuslik
		Oskused	Kohustuslik
		Vastutus ja iseseisev tegutsemine	Kohustuslik
	või	Vaba tekstiväli, millel kirjeldatakse, mida õppija eeldatavasti teab, mõistab ja suudab teha	Kohustuslik
Kvalifikatsiooni välja andnud asutus (**)			Kohustuslik
Õpiväljundite saavutamiseks vajalikud arvestuspunktid/arvestuslik töökoormus			Valikuline
Sisemine kvaliteeditagamisprotsess			Valikuline
Väline kvaliteeditagamisasutus/ reguleeriv asutus			Valikuline
Täiendav teave kvalifikatsiooni kohta			Valikuline
Teabe allikas			Valikuline
Link asjakohastele lisadele			Valikuline
Kvalifikatsiooni URL			Valikuline
Teabe keel (kood)			Valikuline
Taotlemistingimused			Valikuline
Kehtivusaeg (vajaduse korral)			Valikuline

ANDMED		Kohustuslik/ Valikuline
Kvalifikatsiooni saamise viisid		Valikuline
Seos kutse- või erialadega		Valikuline

(*) ISCED FoET2013

(**) Minimaalne nõutud teave kvalifikatsiooni andnud asutuse või pädeva asutuse kohta, mis peaks aitama selle asutuse kohta teavet leida ning peaks sisaldama asutuse nime või vajaduse korral kvalifikatsiooni andnud asutuste rühma nime, millele on lisatud URL või kontaktandmed.

(***) See kirjeldus koosneb vabast tekstiväljast, ilma eelnevalt kindlaks määratud standardterminoloogiata ja ilma et liikmesriigil oleks kohutust tõlkida kirjeldust teistesse ELi keeltesse.